

Vapaaehtoinen
pelastuspalvelu

AUTTAJIEN VERKOSTO

Johtosääntö

13.11.2017

VAPAAEHTOISEN PELASTUSPALVELUN JOHTOSÄÄNTÖ

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun keskustoimikunta on vahvistanut tämän johtosäännön kokouksessaan 13.11.2017. Samalla kumotaan kaikki aikaisemmat Vapaaehtoisen pelastuspalvelun työtä ohjanneet johtosäännöt.

1. VAPAAEHTOISEN PELASTUSPALVELUN TEHTÄVÄ JA ORGANISAATIO

Vapaaehtoinen pelastuspalvelu (Vapepa) on lähimmäisten apuna ja viranomaisten tukena toimiva verkosto, joka tarjoaa koulutettuja vapaaehtoisia viranomaisten tueksi auttamistehtäviin. Vapepan toiminta on sen arvojen mukaisesti vapaaehtoista, viranomaisia tukevaa, pyyteetöntä, organisoitua ja koulutettua kansalaistoimintaa.

Vapepa on järjestöjen ja yhteisöjen yhteenliittymä. Suomen Punainen Risti toimii Vapaaehtoisen pelastuspalvelun yhdysjärjestönä ja koordinoi toimintaa yleisen vapaaehtoisen pelastuspalvelun osalta. Suomen Meripelastusseura koordinoi vapaaehtoista meri- ja järvipelastustoimintaa ja Suomen Lentopelastusseura vapaaehtoista lentopelastus- ja palolentotoimintaa. Vapepa on järjestäytynyt toimikuntiin, jotka vastaavat toiminnan koordinoinnista omalla toiminta-alueellaan paikallisella, maakunnallisella sekä valtakunnallisella tasolla.

2. UUSIEN JÄSENYHTEISÖJEN HYVÄKSYMINEN JA EROAMINEN

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun jäseniksi voivat hakea valtakunnalliset järjestöt ja yhteisöt, jotka haluavat olla mukana vapaaehtoisessa pelastuspalvelutoiminnassa ja sitoutua toiminnassaan Vapepan arvoihin. Jäsenjärjestön ja -yhteisön toiminnan tulee olla koko maan kattavaa.

Keskustoimikunta hyväksyy uudet jäsenyhteisöt kokouksessaan. Eroaminen jäsenyydestä tapahtuu järjestön tai yhteisön omalla ilmoituksella. Keskustoimikunta voi tehdä päätöksen jäsenjärjestön ja -yhteisön erottamisesta, mikäli se ei enää täytä jäseneksi hyväksymisen edellytyksiä tai kun valmiusjärjestö ei ole osallistunut kolmeen vuoteen toimintaan.

Keskustoimikunta hyväksyy hakemuksesta toiminnan tukijaksi yhteisön, joka haluaa edistää ja tukea vapaaehtoisen pelastuspalvelun tavoitteita ja toimintaa esimerkiksi rahoituksella, luovuttamalla käyttöön laitteita tai materiaaleja, tiedottamalla ja/tai edistämällä aktiivisesti henkilöstön osallistumista vapaaehtoiseen pelastuspalvelutoimintaan työtehtäviensä puitteissa.

3. TALOUS JA MUU HALLINTO

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun toimikunnat eivät peri jäsenmaksuja eivätkä hanki omaisuutta. Vapaaehtoisessa pelastuspalvelussa tarvittavat toimikunnan yhteiset välineet ja varusteet hallinnoidaan jäsenjärjestön tai muun toiminnassa mukana olevan oikeushenkilön kautta.

Koordinaatiojärjestöt hakevat koordinaatiotyöhönsä rahoitusta. Muu mahdollinen yhteistoimintaan osoitettava taloudellinen tuki kanavoidaan ensisijassa koordinaatiojärjestöjen kautta.

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun toimikunta ei ole rekisteröity yhdistys. Toimikunnalla ei ole virallisia nimenkirjoittajia.

4. VAPAAEHTOISEN PELASTUSPALVELUN VUOSIKOKOUS JA SEMINAARIT

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun vuosikokous pidetään loka-joulukuussa. Kokouskutsu lähetetään kaikille jäsenjärjestöille ja -yhteisöille kirjallisesti vähintään kaksi viikkoa ennen kokousajankohtaa. Vuosikokouksessa kullakin Vapaaehtoisen pelastuspalvelun jäsenyhteisöllä on yksi ääni.

Vuosikokouksessa vahvistetaan seuraavan vuoden toimintasuunnitelma sekä vahvistetaan johtosäännön 5.3. luvun mukaisesti puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat, valitaan keskus-toimikunnan jäsenet erovuoroisten tilalle ja nimetään asiantuntijajäsenet sekä työryhmät.

Edellä kuvattujen hallinnollisten päätösten lisäksi vuosikokouksen tarkoitus on edistää jäsenyhteisöjen sekä kokouksen seuraajiksi kutsuttavien toiminnan tukijoiden ja alan viranomaisten keskuudessa toistensa sekä pelastuspalvelutoiminnan tuntemusta ja yhteistoimintaa. Samojen tarkoituksien edistämiseksi ja toiminnan harmonisoimiseksi valtakunnallisesti Vapaaehtoinen pelastuspalvelu järjestää myös tarpeen mukaan valtakunnallisia ja alueellisia seminaareja.

5. KESKUSTOIMIKUNTA

5.1. KESKUSTOIMIKUNNAN TARKOITUS JA TEHTÄVÄT

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun keskustoimikunnan työn tarkoituksena on sovittaa yhteen vapaaehtoiseen pelastuspalvelutoimintaan osallistuvien valtakunnallisten järjestöjen ja yhteisöjen sekä eri viranomaisten työtä niin, että vapaaehtoisten valmius toimia viranomaisten apuna olisi mahdollisimman hyvä ja tarpeita vastaava.

Keskustoimikunnan tehtävänä on:

1. Toimia Vapaaehtoisen pelastuspalvelun valtakunnallisten jäsenjärjestöjen ja jäsenyhteisöjen neuvottelukuntana.
2. Pitää yhteyttä eri viranomaisiin.
3. Seurata järjestöjen hälytysvalmiutta sekä henkilö-, koulutus- ja kalustotilannetta.
4. Kehittää ja seurata Vapaaehtoisen pelastuspalvelun koulutus- ja harjoitustoimintaa.
5. Tiedottaa Vapaaehtoisen pelastuspalvelun toiminnasta.
6. Käsitellä maakunta- ja paikallistoimikuntien aloitteet sekä keskustoimikunnan asettamien työryhmien valmistelemaat esitykset.
7. Huolehtia toimijoiden kannustamisesta sekä päättää Vapaaehtoisen pelastuspalvelun huomionosoituksista toimivaltansa puitteissa.
8. Kannustaa toimijoita edistämään paikallista ja alueellista turvallisuutta.
9. Valmistella Vapaaehtoisen pelastuspalvelun yhteinen toimintasuunnitelma ja vahvistaa toimintakertomus.

5.2. KESKUSTOIMIKUNNAN JÄSENET

Keskustoimikuntaan kuuluvat puheenjohtaja, kunkin koordinaatiojärjestön nimeämä edustaja sekä 8-10 muiden Vapaaehtoisen pelastuspalvelun jäsenjärjestöjen ja -yhteisöjen valtuutettua edustajaa, joista puolet on vuosittain erovuoroisia ja jotka valitaan keskustoimikunnan vuosikokouksessa. Keskustoimikunnan jäseniä valittaessa otetaan huomioon eri toimialojen edustus ja vuorottelu.

Keskustoimikunta kutsuu vuosikokouksessaan asiantuntijajäsenikseen maakuntatoimikuntien edustajan, valmiuspäälliköiden edustajan sekä pelastuspalvelusektorin viranomaisten edustajia. Keskustoimikunnan asettamien työryhmien puheenjohtajat osallistuvat toimikunnan kokouksiin asiantuntijajäseninä. Asiantuntijajäsenillä on keskustoimikunnan kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus.

Kullekin jäsenjärjestölle ja -yhteisölle voidaan pyynnöstä myöntää läsnäolo- ja puheoikeus keskustoimikunnan kokoukseen.

5.3. KESKUSTOIMIKUNNAN PUHEENJOHTAJA JA SIHTEERI

Keskustoimikunnan puheenjohtajana toimii Vapaaehtoisen pelastuspalvelun yhdysjärjestönä toimivan Suomen Punaisen Ristin kahdeksi vuodeksi kerrallaan nimeämä henkilö. Keskustoimikunnan varapuheenjohtajina toimivat kaksivuotiskauden kahden muun koordinaatiojärjestön valitsevat edustajat. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat voidaan valita tehtävänsä korkeintaan kolmeksi peräkkäiseksi toimikaudeksi. Keskustoimikunnan esittelijänä ja sihteerinä toimii Suomen Punaisen Ristin keskustoimiston toimihenkilö.

5.4. KESKUSTOIMIKUNNAN KOKOUKSET

Keskustoimikunta pitää vähintään neljä kokousta vuodessa puheenjohtajan kutsusta. Kokouksista ilmoitetaan kaikille jäsenjärjestöille ja -yhteisöille kirjallisesti tai keskustoimikunnan päätämällä muulla tavalla vähintään viikkoa ennen kokousajankohtaa. Kokouskutsun yhteydessä toimitetaan tarvittava taustamateriaali tai linkit taustamateriaaliin, jotta myös keskustoimikuntaan kuulumattomat jäsenyhteisöt voivat tutustua päätösasioihin ja halutessaan lähettää edustajansa tai kannanottonsa kokoukseen. Koordinaatiojärjestönä Suomen Punainen Risti vastaa nimetyin työntekijänsä johdolla kokousasioiden valmistelusta erityisesti keskustoimikunnan puheenjohtajaa konsultoiden.

Vuoden alussa helmi-maaliskuun aikana pidettävässä kokouksessa arvioidaan edellisen vuoden toimintaa ja linjataan seuraavan vuoden painopisteet.

Huhti-toukokuun aikana pidettävässä keskustoimikunnan kokouksessa vahvistetaan kertomus edellisen vuoden toiminnasta.

Elo-syyskuussa pidettävässä kokouksessa keskustoimikunta päättää seuraavan vuoden alustavasta toimintasuunnitelmasta.

Loka-joulukuussa pidettävässä kokouksessa valmistellaan vuosikokouksessa käsittelemään tulevat asiat.

Muita kokouksia pidetään, kun keskustoimikunta niin päättää tai kun vähintään kolme jäsenjärjestöä sitä keskustoimikunnalta erikseen ilmoitettua asiaa varten kirjallisesti vaatii.

5.5. KESKUSTOIMIKUNNAN KOKOUSTEN PÄÄTÖSVALTA

Keskustoimikunta on päätösvaltainen kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään puolet muista toimikunnan jäsenistä on läsnä.

Keskustoimikunnan päätökseksi tulee se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan päätökseksi tulee kokouksen puheenjohtajan kannattama mielipide, paitsi henkilövaaleissa, jotka äänten mennessä tasan ratkaistaan arvalla.

5.6. KESKUSTOIMIKUNNAN TYÖRYHMÄT

Keskustoimikunta voi perustaa tarvittaessa avukseen käytännön asioiden hoitamista varten tai toiminnan kehittämistä varten työryhmiä. Työryhmät ovat määräaikaista ja niiden tehtävät on erikseen määritelty työryhmää asetettaessa. Työryhmien puheenjohtajilla on osallistumisoikeus keskustoimikunnan kokouksiin.

6. MAAKUNTATOIMIKUNTA

6.1. MAAKUNTATOIMIKUNNAN TARKOITUS, TEHTÄVÄT JA TOIMIKAUSI

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun maakuntatoimikunnan työn tarkoituksena on yhteen sovittaa vapaaehtoiseen pelastuspalvelutoimintaan osallistuvien valtakunnallisten järjestöjen ja yhteisöjen sekä eri viranomaisten työtä yhden tai useamman maakunnan tasolla niin, että vapaaehtoisten valmius toimia viranomaisten apuna olisi mahdollisimman hyvä. Maakuntatoimikunnan toimikausi on kaksi vuotta.

Maakuntatoimikunnan tehtävänä on:

1. Toimia Vapaaehtoisen pelastuspalvelun jäsenjärjestöjen ja jäsenyhteisöjen neuvottelukuntana maakunnan tasolla.
2. Pitää yhteyttä alueellisiin, maakunnallisiin ja tarvittaessa paikallisiin viranomaisiin.
3. Huolehtia alueellaan hälytysryhmien valmiudesta.
4. Koordinoida vastuualueellaan tarpeenmukaista koulutus- ja harjoitustoimintaa.
5. Tiedottaa ja raportoida vapaaehtoisen pelastuspalvelun toiminnasta alueellaan.
6. Käsitellä paikallistoimikuntien aloitteet.
7. Huolehtia toimijoiden kannustamisesta sekä päättää Vapaaehtoisen pelastuspalvelun huomionosoituksista toimivaltansa puitteissa
8. Omalta osaltaan toimia turvallisuuden edistämiseksi alueellaan
9. Vahvistaa yhteinen toimintasuunnitelma ja toimintakertomus.

6.2. MAAKUNTATOIMIKUNNAN JÄSENET

Maakuntatoimikunnan jäseniä ovat Vapaaehtoisen pelastuspalvelun jäsenjärjestöjen ja -yhteisöjen nimeämät maakunnan alueella toimivan jäsen- tai alaorganisaationsa edustajat. Jokainen Vapaaehtoisen pelastuspalvelun valtakunnallinen jäsen voi nimetä maakunnan alueella toimivasta organisaatiostaan yhden edustajan ja hänelle varahenkilön.

Maakuntatoimikunta voi kutsua asiantuntijajäseniä, joita voivat olla viranomaisedustajat, paikallistoimikuntien edustajat, valmiuskouluttajat, valmiuspäivystäjät ja Vapepa-johtajat.

Maakuntatoimikunnan nimetyt varsinaiset jäsenet käyttävät kokouksissa päätösvaltaa. Kutsuttuina asiantuntijajäsenenä viranomaisedustajilla ja muilla asiantuntijoilla on kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.

6.3. MAAKUNTATOIMIKUNNAN PUHEENJOHTAJA JA SIHTEERI

Maakuntatoimikunta valitsee itselleen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, joiden toimikausi on kaksi vuotta. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja voidaan valita tehtävänsä korkeintaan kolmeksi peräkkäiseksi toimikaudeksi. Maakuntatoimikunnan esittelijänä ja sihteerinä toimii Suomen Punaisen Ristin piirin toimihenkilö.

6.4. MAAKUNTATOIMIKUNNAN KOKOUKSET

Maakuntatoimikunta pitää vähintään kaksi kokousta vuodessa. Lisäksi maakuntatoimikunta kokoontuu tarvittaessa puheenjohtajan tai sihteerin kutsusta. Kokouksista ilmoitetaan jäsenille kirjallisesti tai maakuntatoimikunnan päättämällä muulla tavalla vähintään viikkoa ennen kokousajankohtaa. Kokouskutsu lähetetään Vapepan jäsenjärjestöjen ja -yhteisöjen nimeämille maakunnallisille edustajille, nimetyille viranomaisedustajille sekä muille kutsutuille asiantuntijoille.

Maalis-huhtikuun aikana pidettävässä maakuntatoimikunnan kokouksessa vahvistetaan kertomus edellisen vuoden toiminnasta, käsitellään huomionosoitusesitykset sekä muut mahdolliset asiat. Kokous pidetään ennen keskustoimikunnan kevään kokousta, jossa toimintakertomus vahvistetaan.

Maakuntatoimikunta järjestää loka-marraskuussa vuosikokouksen. Kokous on pidettävä ennen keskustoimikunnan syksyn kokousta. Tässä kokouksessa vahvistetaan seuraavan vuoden toimintasuunnitelma ja maakuntatoimikunnan kokoonpano seuraavalle vuodelle, tehdään ehdotus vuoden valtakunnalliseksi ja maakunnalliseksi pelastajaksi sekä käsitellään muut huomionosoitusesitykset ja muut mahdolliset asiat.

Ylimääräinen kokous pidetään, kun maakuntatoimikunta niin päättää, tai kun vähintään kolme maakuntatoimikunnan jäsentä sitä maakuntatoimikunnalta erikseen ilmoitettua asiaa varten kirjallisesti vaatii.

6.5. MAAKUNTATOIMIKUNNAN KOKOUSTEN PÄÄTÖSVALTA

Maakuntatoimikunta on päätösvaltainen kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään viidesosa muista varsinaisista jäsenistä on läsnä.

Maakuntatoimikunnan päätökseksi tulee se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan päätökseksi tulee kokouksen puheenjohtajan kannattama mielipide, paitsi henkilövaaleissa, jotka äänten mennessä tasan ratkaistaan arvalla.

6.6. MAAKUNTATOIMIKUNNAN TYÖVALIOKUNTA JA TYÖRYHMÄT

Maakuntatoimikunta voi perustaa tarvittaessa avukseen työvaliokunnan sekä työryhmiä.

7. PAIKALLISTOIMIKUNTA

7.1. PAIKALLISTOIMIKUNNAN TARKOITUS JA TEHTÄVÄT

Paikallistoimikunta toimii yhden tai useamman kunnan alueella.

Vapaaehtoisen pelastuspalvelun paikallistoimikunnan työn tarkoituksena on yhteen sovittaa alueellaan toimivien järjestöjen, hälytysryhmien ja viranomaisten työtä niin, että vapaaehtoisten valmius toimia viranomaisten apuna on mahdollisimman hyvä. Paikallistoimikunnan toimikausi on kaksi vuotta.

Paikallistoimikunnan tehtävänä on:

1. Toimia jäsenjärjestöjen ja -yhteisöjen, alueen hälytysryhmien sekä viranomaisten neuvottelukuntana alueellaan
2. Pitää yhteyttä paikallisiin viranomaisiin.
3. Huolehtia hälytysryhmien valmiudesta ja toimijoiden kannustamisesta.
4. Suunnitella ja järjestää vastuualueellaan tarpeenmukaista koulutus- ja harjoitustoimintaa.
5. Tiedottaa ja raportoida Vapaaehtoisen pelastuspalvelun toiminnasta.
6. Käsitellä aluettaan koskevat jäsenjärjestöjen ja -yhteisöjen, hälytysryhmien sekä viranomaisten aloitteet ja tehdä itse aloitteita Vapaaehtoisen pelastuspalvelun toiminnan kehittämiseksi.
7. Päättää Vapaaehtoisen pelastuspalvelun huomionosoituksista toimivaltansa puitteissa.
8. Toimia paikallisen turvallisuuden edistämiseksi.
9. Vahvistaa yhteinen toimintasuunnitelma ja toimintakertomus.

7.2. PAIKALLISTOIMIKUNNAN JÄSENET

Paikallistoimikunnan jäseninä ovat alueella toimivien Vapaaehtoisen pelastuspalvelun jäsenjärjestöjen hälytysryhmien nimeämät edustajat. Jäsenjärjestöt valitsevat edustajansa itse sekä tarpeen mukaan voivat vaihtaa edustajansa kesken toimikauden.

Paikallistoimikunta alueellaan ja Vapaaehtoisen pelastuspalvelun jäsenyhteisöt omissa organisaatioissaan kannustavat alueella toimivia hälytysryhmiä osallistumaan paikallistoimikunnan työhön.

Paikallistoimikunta voi kutsua myös asiantuntijajäseniä, joita voivat olla alueella toimivat viranomaiset, valmiuskouluttajat, valmiuspäivystäjät, Vapepa-johtajat ja muut asiantuntijat toimikunnan alueelta. Asiantuntijoilla on läsnäolo- ja puheoikeus mutta ei äänioikeutta.

7.3. PAIKALLISTOIMIKUNNAN PUHEENJOHTAJA JA SIHTEERI

Paikallistoimikunta valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä sihteerin. Puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja sihteerin toimikausi on kaksi vuotta. Puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja sihteeri voidaan valita korkeintaan kolmeksi peräkkäiseksi toimikaudeksi.

7.4. PAIKALLISTOIMIKUNNAN KOKOUKSET

Paikallistoimikunta pitää vähintään kaksi kokousta vuodessa. Lisäksi toimikunta kokoontuu tarvittaessa puheenjohtajan tai sihteerin kutsusta. Kokouksista jäsenille ilmoitetaan kirjallisesti tai paikallistoimikunnan päättämällä muulla tavalla vähintään viikkoa ennen kokousajankohtaa. Kokouskutsu sekä pöytäkirja lähetetään tiedoksi maakuntatoimikunnalle.

Paikallistoimikunta järjestää syys-lokakuussa vuosikokouksen. Kokous pidetään ennen maakuntatoimikunnan syyskokousta. Tässä kokouksessa vahvistetaan seuraavan vuoden toimintasuunnitelma.

Tammi-maaliskuun aikana pidettävässä paikallistoimikunnan kokouksessa vahvistetaan kertomus edellisen vuoden toiminnasta. Kokous pidetään ennen maakuntatoimikunnan kevätkokousta.

Ylimääräinen kokous pidetään kun paikallistoimikunta niin päättää tai kun vähintään kolme paikallistoimikunnan jäsentä sitä toimikunnalta erikseen ilmoitettua asiaa varten kirjallisesti vaatii.

Paikallistoimikunta on päätösvaltainen kun puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan lisäksi vähintään kolme varsinaista jäsentä on läsnä.

Paikallistoimikunnan päätösvaltaisena jäsenenä voi olla yksi edustaja kustakin alueella toimivasta jäsenjärjestöstä. Jäsenjärjestöihin kuulumattoman hälytysryhmän edustaja voi osallistua kokoukseen asiantuntijana.

Paikallistoimikunnan päätökseksi tulee se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan päätökseksi tulee kokouksen puheenjohtajan kannattama mielipide, paitsi henkilövaaleissa, joissa valinta ratkaistaan arvalla äänten mennessä tasan.

7.5. PAIKALLISTOIMIKUNNAN TYÖVALIOKUNTA JA TYÖRYHMÄT

Paikallistoimikunta voi perustaa tarvittaessa avukseen käytännön asioiden hoitamista varten työvaliokunnan ja työryhmiä.

8. HUOMIONOSOITUKSET

Toimikunnat sekä jäsenjärjestöt ja -yhteisöt huolehtivat huomionosoitusten hakemisesta alueensa toimijoille keskustoimikunnan antaman huomionosoitusohjeen mukaisesti.

9. SÄÄNTÖMUUTOKSET

Mikäli toimikunta, jäsenjärjestö- tai yhteisö haluaa muutoksia tähän johtosääntöön, se voi tehdä muutosesityksen keskustoimikunnalle. Muutosehdotukset käsittelee ja hyväksyy Vapaaehtoisen pelastuspalvelun keskustoimikunnan valmistelun pohjalta vuosikokous.

10. VOIMAANTULO- JA SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET

Tämä johtosääntö tulee voimaan 1. päivänä tammikuuta 2018.

Marraskuussa 2017 keskustoimikuntaan valittavista 8-10 jäsenjärjestöjen edustajasta puolet on erovuorossa vuoden päästä. Tämän jälkeen erovuoroisten tilalle edustajat valitaan kahdeksi vuodeksi.